

Il Salterio della Tradizione. Versione del Salterio greco dei LXX a cura di L. Mortari. Torino 1983 ss. 333

Psalterz zawsze cieszył się w życiu Kościoła szczególnym szacunkiem. Gdy na Zachodzie przyjęła się wersja Wulgaty, nawet wtedy zachowano w niej oparty na Septuagincie Psalterz starołaciński, choć św. Hieronim przełożył także psalmy z hebrajskiego. W ten sposób zabezpieczono ciągłość przekazu myśli patrystycznej i modlitwy chrześcijańskiej. Kościół rzymski i Kościoły Wschodu nadal modliły się wspólnie, posługując się tymi samymi słowami pieśni dawnego Izraela, a Ojcowie greccy i łacini komentowali te słowa natchnione w łonie wspólnej, nieprzerwanej Tradycji. Aż do naszych czasów zachowano dzięki temu głęboką świadomość należenia do tej samej wspólnoty wiary, jedynej Oblubienicy Chrystusa.

Kiedy Pius XII promulgował w 1945 r. nową łacińską wersję Psalmów, przygotowaną na podstawie tekstu hebrajskiego /Psalterium Pianum/, uświadamiał sobie niebezpieczeństwo zerwania z dotychczasową tradycją. Toteż przedstawił on nowy przekład jako wersję próbną, alternatywną, nie znosząc jednak w liturgii dawnej wersji Wulgaty. W dwadzieścia lat później, na zakończenie Soboru, Paweł VI ustanowił komisję do rewizji Wulgaty, aby uczynić jej lekturę bardziej zrozumiałą na podstawie wersji masoreckiej. Wynikiem prac tej komisji jest tzw. Neowulgata /"Nova Vulgata Bibliorum Sacrorum Editio"/, promulgowana w 1979 r. jako "editio tipica" do użytku w liturgii rzymskiej. Ma ona być podstawą do tłumaczeń czytań liturgicznych na języki narodowe. W Neowulgacie Psalterz został potraktowany jak inne księgi hebrajskie, tj. poprawiony według TH.

Spowodowało to zrozumiały niepokój o los dotychczasowego Psalterza Wulgaty, który zakorzenił się na dobre w tradycji łacińskiej. Czyżby stracił on prawo istnienia, zwłaszcza w modli-

twie liturgicznej Kościoła? Miałoby to poważne konsekwencje dla ciągłości Tradycji, nie mówiąc o sprawie ekumenicznej. Bibliści nadto zwracają uwagę na zależność tekstu Ewangelii od greckiej wersji psalmów. Zerwanie z Psałterzem Septuaginty prowadzi więc do zatracenia więzi istniejącej pomiędzy obu Testamentami.

Do tych głosów przyłącza się autorka omawianego dzieła, któremu świadomie nadała tytuł: "Psałterz Tradycji". Książka, będąca wynikiem wieloletniej pracy, zawiera włoski przekład Psałterza Septuaginty /ss. 91-321/, poprzedzony obszernym wstępem i zestawem bibliografii /7-89/. Ponieważ edycja Rahlfsa nie odzwierciedla skomplikowanej tradycji rękopiśmiennej Psałterza, pomijając często lekcje znane Ojcom, autorka słusznie oparła swe tłumaczenie na tradycyjnej edycji sykstyńskiej, uważanej powszechnie za "textus receptus" greckiej Biblii. W wypadkach oczywistych błędów tej edycji, bazującej na kodeksie watykańskim, tłumaczka odstępkuje od niej, zaznaczając to skrupulatnie w notce edytorskiej /s. 71 n./. Numeracja wersetów idzie konsekwentnie za Sykstyńską, która w odróżnieniu od większości wydań współczesnych pomija numer w tytule psalmu. Trzeba o tym pamiętać przy porównywaniu jego tłumaczenia z BT.

Przekład zaopatrzonej jest w podwójne sigla: na marginesie zostały wskazane miejsca NT, które czerpią natchnienie z danego wersetu psalmu, pod tekstem natomiast inne odnośniki biblijne. Niektóre wybrane teksty psalmiczne zaopatrzone są w obszerniejsze noty, dotyczące ich wykładu patrystycznego. Do przekładu 151 psalmów Septuaginty dołączono hymny Łukaszowej ewangelii dzieciństwa /"Magnificat, Benedictus" i "Nunc dimittis"/ - dla ilustracji tezy o zabarwieniu pieśni NT duchowością psalmów.

Wstęp obejmuje najpierw dwa zagadnienia podstawowe dla teologii Psałterza greckiego, w którym od początku ukazane są "dwie drogi": Chrystusa /"Il Cristo e i Salmi" s. 7-14/ oraz Szatana /"L'Altro: l'Avversario 15-18/. Następnie omawia pokrótce rolę Septuaginty /s. 19-26/, a w szczególności Psałterza greckiego /27-36/ jako przygotowania do Ewangelii /37-52/ i kończy uwagami tyczącymi swego przekładu /53-64/. Autorka jest świadoma wielu jego niedoskonałości pomimo konsultacji wybitnych specjalistów. Główną przyczyną trudności przekładu jest fakt, że pojęcia greckie są o wiele bogatsze treściowo od ich odpowiedników w językach współczesnych.

Przekład zaproponowany przez L. Mortari akcentuje lekturę chrystologiczną psalmów na gruncie tradycji patrystycznej. Dlatego uzupełnieniem niniejszego dzieła jest wydany równoległe z nim obszerny tom pt. "I Padri commentano il Salterio della Tradizione", do którego autorka wielokrotnie się odwołuje. Jest to antologia tekstów patrystycznych, ułożona w formie komentarza do poszczególnych psalmów greckiej Biblii. Znany wydawca turyński Piero Cribaudi zatroszczył się także o estetyczną grafikę obydwu tych wydawnictw. Stanowią one ważne wydarzenie w życiu Kościoła zachodniego. Udostępnienie Psalterza greckiego pozwala nam odświeżyć zapomniane treści pierwotnej Tradycji chrześcijaństwa. Niezaprzeczalne jest znaczenie "Psałterza Tradycji": stanowi on bezcenną pomoc w modlitwie i duchowej lekturze Biblii.

Ks. Antoni Tronina